

**BALUWA YA KWAA YA PAULI
KWA VANDU VA KOLINDU
1 VAKOLINDU
ULONGULELU**

Chitabu cha kwaa kwa Vakolindu chayandikiwili na ndundami Pauli kucha myaka milongu muhanu na muhanu naha yipitili kukandila pawonikili Yesu. sula ya 1:1

Ayi ndi baluwa yaki ya kwaa gati ya baluwa shaki mbili situvelili nashu sheni Pauli avayandikilili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu va aku Kolindu. Pamongapa ayandikili baluwa ayi chipindi paghaveyi akwikala aku Ifesu chipindi akali hela kulamula kutyangila Kolindu mumwanja waki wa kuyenda na kuwuya Mekedoniya sula ya 16:5-9.

Baluwa ayi ndi nyangulilu ya milandu yayipokilili Pauli kufuma kwa vandu vamu va lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu kwilata figoli fya wafu gati ya veni figoli fye ni pamu na kwibava na uwoni. Mbwani ya Kolindu yamanyikili munu kwa uwoni waki topi yikukang'anikiwa ha kulola kucha na hata lipinga lya yivamjumilili Kilistu va aku lyatakwili na milandu ayi. Vakolindu va kwaa wuwula wula yiva na sula yimanyikili yiilata utami sula ya 13

Fivelili amu kwa chikata,

Pauli akuvajambusha Vakolindu na akumulumba Chapanga kwanongwa ya veni sula ya 1:1-9.

Kandi akuhimulila lulayilayi kwilata kwitapula kwa lipinga lya yivajumilili va Kolindu sula ya 1:10-4:21.

Pambeli akuhimulila kwilata milandu ya uwoni na kwiyegha veni kwa veni muchitemela sula ya 5-6.

Pambeli akulayilila kwilata ndambu ya kwiheta na kutawula mitambiku kwa ming'omung'omu na ndambu ya kudadava na fupu sha chindima pamu na ushukushu sula ya 7-15.

Kamalilila na ndambu sha ngalilu ya figoli na milandu yimwilata mundu yumu yumu sula ya 16.

¹ Nenga Pauli ngemiwa kuva ndundami wa Yesu Kilistu ngimu wadayilili Chapanga na mlongu Sositeni, ² Tukuvayandikila yumwi yimuvelili munyumba ya Chapanga aku Kolindu. Yumwi yimugolikili vang'alili mukwilumba na Yesu Kilistu, mukemiwa muvi vandu va Chapanga, pamu na vandu vosi na kosi kuvamadadava Bambu wetu Yesu Kilistu yavelili Bambu wenu na yufwi wuwowu.

³ Nguvaluvila usangi na kusika kufuma kwa Chapanga mweni ndi Tati wetu na Bambu wetu Yesu Kilistu.

Chapanga katunemela kupitila Yesu Kilistu

⁴ Ngumulumba Chapanga wangu majuva vosi kwanongwa ya yumwi kwa usangi yavapili kwa deha ya Yesu Kilistu. ⁵ Nongwa kwa kwilumba na Kilistu musangiliwa findu fyosi. Mugayiliwa umanyi wosi na uwesu wosi wa

kuwomba. ⁶ Nongwa utovileli wetu kwa Yesu Kilistu uwonikili mugati ya yumwi. ⁷ Topi damuyangishiwi ha nemusi shoshonda sha chindima, pamuva mukumvetela kugubutuliwa kwa mweni Bambu wetu Yesu Kilistu. ⁸ Mweni davaviki ng'we mbaka mwishu, mkotoki kuwoneka na sambu mulijuva lila lya Bambu wetu Yesu Kilistu. ⁹ Chapanga ndi yagola jangi shaki, yavakemili mwilumbi na mwanamundu Yesu Kilistu Bambu wetu.

Kuyitapula mugati ya lipinga limjumilili Chapanga

¹⁰ Valongu vangu vadala na valumi Nguvayilapila kwa litawa lya Bambu wetu Yesu Kilistu, kucha vosi tuvi na detelu yimu, mukotoo kulekanila mugati yenu muvi na natilu yimu na hoshu yimu. ¹¹ Valongu vangu mbikana kufuma kwa vandu va nyumba ya Chiloyi, kucha kuna ndilingu mugati ya yumwi. ¹² Ngudeta afi, Vamonga vakudeta, “Nenga wa Pauli”. Vamonga vakudetaa, “Nenga wa Apolu” Vamonga vakudeta, “Nenga wa Kefa” Na vamonga, “Nenga wa Kilistu.” ¹³ Wuli, Kilistu mweni kalekanila? Wuli, Pauli ndi yavangililwili mulupingika kwanongwa ya yumwi? Awu mwabatishiwili kwa litawa lya Pauli? ¹⁴ Ngumulumba Chapanga kucha ndimubatisha ng'odu hata yumu gati ya yumwi, ila Kilispu na Gayu hela, ¹⁵ kwa hela mundu daweshi kudeta kabatishiwa kwa litawa lya nenga. ¹⁶ Yina, ndivabatisha vandu va nyumba ya Stefwani, nguyihola kucha ndimubatisha ha mundu wingi. ¹⁷ Kwanongwa Kilistu

kanayisha kubatisha ha, kanyegha ndivalandulili milandu ya nyanyi, ngajila maywangu va luhunja lwa mundu, ili liwovi lya kusova kwa Kilistu palupingika likotoo kuyaghamila.

Kilistu ndi liwovi na luhunja lwa Chapanga

¹⁸ Nongwa unjagila wa kusova kwa Kilistu mulupingika chindu ng'odu kwa vala yivayaghamilili, lakini kwa yufwi tuveli mudeha ya ulowolu, ndi liwovi lya Chapanga.

¹⁹ Mayandiku vakudeta,

“Dyananangi luhunja lwa vanaluhunja, yivaveli na luhala lwa kusoma dandivadangili kutali.”

²⁰ Vakoti vana luhala? Vakoti, vawula va Malawu? Vakoti yivawesha kulimbana muchipindi achi? Chapanga kagola luhunja lwa mlima awu kuva upufi.

²¹ Kwa luhunja lwaki Chapanga kavagola vandu vakotoo kumumanya kupitila luhunja lwawu veni, lakini kupitila chila chivachikema, “Unjagila wa pufi” Wula wutulandula, Chapanga akudayila kuvalowola vala yivajumilili.

²² Vayawudi vakudayila mihilu valoli vajumili, Vagiliki vakudayila luhunja, ²³ Lakini yufwi tumlandula Kilistu yavangiliwili mulupingika, kwa Vayawudi achi ndi chindu chikuvagola vayikwali, kwa vangajila kuva Vayawudi ndi usiyisiyi,

²⁴ Lakini kwa veni yivakemiliwi na Chapanga payiva Vayawudi awu Vagiliki, Kilistu ndi liwovi lya Chapanga na luhunja lwa Chapanga.

²⁵ Kwa fila fikuwoneka ndi usiyisiyi wa Chapanga fiva na luhunja pitu kwa luhunja lwa mundu,

nongwa chila chiwoneka kucha usosuvafu wa Chapanga, china liwovi pitu liwovi lya mundu.

²⁶ Valongu muyiholi chipindi Chapanga pavakemili, ngimu ya umanyi wa vandu vayenu vatangalili vaveli ha na luhunja, vatangalili ha vaveli vandu va ukomi. ²⁷ Lakini Chapanga kashawula findu fisisii avagayili soni vaveli na luhunja, Kandi Chapanga kashawula findu fingajila liwovi afigayili soni fila fiveli na liwovi, ²⁸ Chapanga kafishawula findu fya pasi na fila findu fibedaliwa, kashawula milandu yivelili ng'odu, kwanongwa ayi adayilili kufiyananga fila vandu fivayihola fya mana. ²⁹ Kwanongwa ayi kwahela mundu dayidumbi chindu kwa Chapanga. ³⁰ Chapanga ndi atulumbili yufwi na Yesu Kilistu na Chapanga kamugola Kilistu kuva luhunja kufuma kwa Chapanga. na ayi ndi ugoleki, ung'alili na ukombola. ³¹ Kucha Mayandiku Vang'alili pavawomba, “Yadayila kuyijuma, Topi na ayijumili chichuku cha Bambu.”

2

Chilongu cha Kilistu yavangiliwili

¹ Valongu vangu panyisili kwa yumwi kivalandulila mbwepu ya Chapanga, gola ha kwa filongu fya chiganu na luhunja. ² Pameli kwa yumwi na mulili ndiyisemwi kila chindu, ila Yesu Kilistu mweni yavangiliwili mulupingika. ³ Panyisili kwa yumwi ndaveli msosuvafu ndaveli ngubagama na lyogha nendu. ⁴ Unjagila wangu na kulandula kwaveli

kwa kuvang'ang'anika ha vandu vajumili muhala shawu, ila kwa uwoneku wa liwovi lya Mfuki. ⁵ Gola naha ili ujumilwa wenu ukotoo kuva muluhunja lwa vandu, ila muliwovi lya Chapanga. ⁶ Lakini kulandula chilongu cha luhunja kwa vala yivajumila. Lakini luhunja lwa mlima ha, awu luhunja lwa wovi sitavala chipindi achi siyangiliwa wovi. ⁷ Luhunja lutuywangila ndi lula lwafisili Chapanga, lweni alushawulili chipindi mlima ukali kugoliwa kwanongwa ya ukomi wetu. ⁸ Kwahela vatwa va mlima awu yivamanyili luhunja alu. Leki vangamanyili vangamvangililili mulupingika ha Bambu wa ukomi. ⁹ Kucha mayandiku vang'alili pavawomba naha, "kwahela mesu valolili, kwa hela lijeji lipikanili findu fila mundu akalihela kwihola mundima, afi ndi Chapanga fyavatandilili vala yivamtama." ¹⁰ Nongwa Chapanga katugubutulila kupitila Mfuki Mng'alili, nongwa Mng'alili akulolesha findu fyosi hata fiyifisili mugati ya Chapanga. ¹¹ Mfuki wa mundu weka akumanya milandu ya ndima ya mundu, wuwula Mfuki wa Chapanga kamanya fyosi fya Chapanga. ¹² Lakini yufwi tuyanga ha mfuki wa mlima, ila Mfuki Mg'alili yafumili kwa Chapanga, tuweshi kumanya fyosi fyatugayilili Chapanga. ¹³ Topi tukuwomba ha kwa filongu fyavawomba muluhunja lwa mundu, lakini kwa filongu fiwuliwa na Mfuki patuvamanya maywangu vaki. ¹⁴ Mundu wa mumlima daweshi ng'odu kuyanga fupu yila yifuma kwa Mfuki wa Chapanga vandu

ava kavamanya ha, wuva usiyisiyi kwa veni davahighiwi kucha ndima wuyimanya mugati. ¹⁵ Mweni yaveli na ndima, kamanya fyosi kwa hela mundu wa kumuhigha. ¹⁶ Kucha mayandiku pavawomba, ghani yamanyili chadayila Bambu? Mweni damuwombeli? Twenga tuva na chila chadayila Kilistu.

3

Yivamkimbanikila Chapanga

¹ Valongu vangu, nenga ng'omba ha na yumwi kucha vandu yimuvelili na Mfuki, lakini, ng'omba na yumwi kucha vandu va mlima, kucha vana fyali, mugati ya Kilistu. ² Ndavalandishili majiva, ndivapa ha filivi fika-malili, kwanongwa mwaweshili ng'odu. Kandi mbaka ponopa mukali hela kuweshha. ³ Nongwa mukali mukuyikala ngalilu ya mvili. Muva na weyi na mukuyileva, yumwi muva kucha vandu va mvili, ngalilu yenu kucha vandu va mlimawu. ⁴ Topi yumu pakawomba, “Ngumkovekela Pauli” Na wingi “Ngumkovekela Apolu”. Yumwi mukugola kucha vandu va mlima. ⁵ Panu Apolu kava ghani? Na Pauli kava ghani? Ava vosi vatangi va Chapanga, kupitila ava yumwi vosi damumjumili Chapanga. Vosi ava vakugola chichuku chila Tati avagayilili vagoli. ⁶ Nenga sila mbeyu, Apolu amwayilili machi muhali, lakini Chapanga agolili ukali. ⁷ Yula yasilila mbeyu na yula yamwayilila ava vosi chindu ha ila Chapanga yagola muhali wukuli. ⁸ Yasilili na yamwayilili machi vosi valinganila hela kila

mundu dapati fupu kwa chichuku chaki chagolili. ⁹ Yufwi vagola chichuku pamu muchitava cha Chapanga. Yumwi muva chitava cha Chapanga na nyumba yigoliwa ya Chapanga. ¹⁰ Kucha unyangili usangi wa Chapanga, nenga kucha mgola nyumba yaveli na luhunja, ngugola chikandilu na wingi akugola pambindi yaki. Topi kila mundu aloli ndambu wayendelela kugola. ¹¹ Kwahela mundu yawesha kuvika chikandilu chingi, badili ya chila chikandilu chivikiwili kala, achi ndi Yesu Kilistu. ¹² Mundu akuweshwa kukimika pachikandilu achi, kwa kugolela chumang'andu na madini va mbiya na migonguveli yitaukili na mibiki na mihamba na midasi. ¹³ chichuku cha kila mundu dayilingiwi, unofu wa chichuku dauwoneki lijuva lila, motu dawufumbushi chichuku cha kila mundu, motu dawulangushi nakaka unofu wa chichuku cha kila mundu chagolili. ¹⁴ Leki chichuku cha mundu yoyosi payisighala pachikandilu, ayu dapati fupu. ¹⁵ Leki chichuku cha mundu pachilungula, ayu dapati ha fwayida hata leki mweni dalowuliwi kucha wula kasipuka mu-motu. ¹⁶ Nakaka yumwi mumanya ng'odu kucha muva nyumba ya Chapanga na Mfuki Mng'alili akwikala mugati yenu?. ¹⁷ Mundu yabowola nyumba ya Chapanga, Chapanga damuyanangi mundu ayu. Nongwa nyumba ya Chapanga ying'ala, nyumba ayi ndi yumwi. ¹⁸ Mukotoo kwipughanya mwaveni. Mundu gati ya yumwi, akwihola mweni kana luhala mumlima awu, ghavi mpufi ili aweshi kuva na luhala. ¹⁹ Nongwa luhunja lwa mlima awu,

wuva upufi pawulongulu ya Chapanga. Nongwa yiyandikiwa kucha, yivavelili na luhunja vakamuliwa muusugu wawu. ²⁰ Kandi Bambu akumanya hoshu sha vanaluhunja siva chindu ha. ²¹ Topi mundu akotoo kwidumbila vandu. Nongwa kila chindu chiva cha yumwi, ²² Ghavi Pauli awu Apolu na Kefa, mlima awu, unofu na njifwa, yifivelili panopawu na pawulongolu, fyosi fya yumwi. ²³ Lakini yumwi muva va Kilistu na Kilistu kava wa Chapanga.

4

Pauli na Vakolintu

¹ Topi, mumanyi kucha yufwi tuva vandumin-dumi va Kilistu, tuva vatovilela va mbwepu ya nakaka ya Chapanga. ² Yichidayiliwa kwa ndumindumi yoyosi awoneki goleki kwa Chapanga. ³ Kwa nenga chindu ha, pahighiwa na yumwi awu chitemela cha uwundu, hata kuhighiwa na munda yangu. ⁴ Ndimu yangu yikuhighiwa na chindu ng'odu, lakini ayi yikulangusha ha kucha nenga ndiva hela livifyu. Bambu ndi yahigha nenga. ⁵ Topi mukotoo kuhigha chindu chochosi mbaka chipindi cha Bambu pachifika, mweni dafisuli findu fifisikili daafiyeghi pangesha na daafiviki fila fivelili mundima sha vandu. Pambeli Chapanga daamjumi kila mundu ngimu wadayiliwa.

⁶ Topi valongu vangu, filongu afi figolili ili fivi chilangushilu cha nenga na Apolu kwanongwa yenu ili muuweshi kwiwula mana ya detelu ayi, mukombikeshi fila fiyandikiwili, gati yenu

akotoo kuwoneka mundu yayijuma mweni na kuvabedala vamonga. ⁷ Ghani yakugolili wuvi wa paweka kwa vandu?. Kuna chindu liki chiwuelili kupokela ng'odu? Leki wapatili kala ponopa yiva wuliwuli ukwifuna kwa chindu chiwupatili kala?

⁸ Ponopa mufipata kala fyosi! Muva kala valundamali! Muva vatwa pangajila yufwi, Ngudayila muvi vatwa, ili na yufwi tuvi Vatwa wuwowu. ⁹ Nenga ngwihola kucha Chapanga katugola yufwi tuvi vandundami, kucha vandu yivahighiwili njifwa, nongwa tuva chiloja pawulongolu ya mlima wonda na pawulongolu ya makungu na vandu. ¹⁰ Yufwi tuvapufi kwanongwa ya Kilistu, lakini yumwi muva na luhala kwa kwilumba na Kilistu! Yufwi twavasosuvafu lakini yumwi muna liwovi, yumwi mukutundamiliwa lakini yufwi tukubedaliwa. ¹¹ Mbaka ponopa tuva na njala na kuyumilwa machi na tuvahela yingwa, tukutovangiwa munu na tuvahela pakuwonja. ¹² Yufwi tukughayanika kugola chichuku kwa mawoku vetu twaveni. Pavatulapila yufwi tukuvanemela, pavatutesha yufwi tukwiwunishila, ¹³ pavatujowola yufwi tukuvayangula kwa kutundamila. Mbaka panopawu yufwi tukuwoneka kucha findu fya pachifungusi na kwa kila mundu tukuwoneka vembukoti!

¹⁴ Nguyandika ha milandu ayi nongwa ya kuvataya chindipa yumwi, ila kuvakayika kucha vana vangu yindivatamili. ¹⁵ Hata pamuva na valeli vatangalili kwa kwilumba na Yesu Kilistu, muna tati wenu yumu hela. Kwanongwa kwa

kwilumba na Kilistu nenga ndi tati wenu kwa kuvayeghela Chilongu cha Nyanyi.

¹⁶ Nguvaluva muvi kucha nenga. ¹⁷ Ndi nongwa ndimulayisha Timotewu kwa yumwi. Mweni mwana wangu muujumilwa yindimtamili yangajila udesi kwa kwilumba na Bambu. Mweni davakumbushi deha yingombikesha mukwilumba na Yesu Kilistu. Nguvawula deha ayi kila mahali vandu yivamjumila Chapanga.

¹⁸ Vandu vamonga gati ya yumwi vakanda kwifuna kucha nyisi ha kwa yumwi. ¹⁹ Lakini Bambu padayila, danyisi kwa yumwi kalopu, topi dandiyiwoneli kwa mesu vangu, afi fivadeta weka ha ila na liwovi livavelili nalyu vandu ava yivayifuna. ²⁰ Nongwa muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga wuva mufilongu hela ha, ila muliwovi. ²¹ Choti chimuchidayila? Nyisi kwa yumwi na muhumbati, awu nyisi na ndima ya utami na ushisha moyu?

5

Uwoni munyumba ya Chapanga

¹ Ponopa yikudeteka kuna uwoni gatiya yumwi na uwoni awu wukalihela kuwoneka hata kwa vandu vangajila kumumanya Chapanga. Mundu akujova na mdala wa tati mundu. ² Ponopa wuli damuweshi kwifuna yingaveli finofu yumwi mung'ong'utekikwa muwushiwi yula yagolili chindu achi. ³ Hata pandiva kutali na yumwi chimumvili, lakini ndima yangu yiva pamu na yumwi. Hata naha ndimuhigha kala mundu ayu

yagolili chindu achi cha chindipa kucha ndiva bahapa na yumwi. ⁴ Pamutang'ana kwa litawa lya Bambu wetu Yesu Kilistu, nenga ndiva pamu na yumwi, chindima na liwovi lya Bambu wetu Yesu Kilistu yiva baha. ⁵ Mumuhadishi mundu ayu kwa Lijangavandu ili mvili waki wudanganyishiwi na ndima yaki yiweshi kulowuliwa mulijuva lila Bambu payisa.

⁶ Nyanyi ha yumwi kwifuna, mumanya ng'odu kucha lindwesi limu hela lya simika likusasisha ukova wosi? ⁷ Muying'alishi na simika yadahili mukayiyasili kutali ili muvi lindwesi lya shonu lingajila kutayiwa simika kucha wuyidayiliwa kuva, nongwa, Kilistu, Lihungu lyetu, katawuliwa kala kuva litambiku. ⁸ Topi, tugoli lihungu ali kwa yila simika ya dahili ha, simika ya ubaya na wafu, ila kwa libumunda lingajila kutayiwa simika, libumunda livelili nyanyi na nakaka. ⁹ Ndavayandikilili mubaluwa yangu kucha mukotoo kuva pamu na vawoni. ¹⁰ Topi ngudeta ha kucha vandu vangajila kumumanya Chapanga, vawoni, vabafu, vafyangu na vala yivatundamila ming'omung'omu. Ili kuvayilyepa vosi ava yingavagolili yumwi muhami mlimawu nakamu. ¹¹ Chinyandikili achi, mukotoo kuyihasa na Mkilistu yaveli muwoni, mwimi, yatundamila ming'omung'omu, yajongishela, njayila na munakupughanya vandu. Mundu kucha ayu mukotoo kulya pamu na mweni. ¹² Kuvahigha vandu va panji achi chichuku cha nenga ha. Chapanga davahighi veni. Yumwi mkudayila

ng'odu kuvahigha vala yivaveli gati ya yumwi?
¹³ Lakini ava vavelili panji ya Chapanga davahighi. Mumvingili kutali ayu mwafu.

6

Kuyihigha kwa vandu vamjumilili

¹ Daweshi wuli wuli mundu kumuhigha yajumilili pawulongolu ya chitemela cha vangajila kumjumila Chapanga leki naha ng'odu kumuhigha kwa vandu va Chapanga?
² Mumanya ng'odu kucha vang'alili va Chapanga davawuhighi mlima? Lekimlima pawuhighiwa na yumwi mukuweshakuhigha hata kwa milandu midokwa? ³ Wuli mumanya ng'odu kucha hata patuhigha milandu midokwa ya majuva vosi, datuvahighi hata makungu.
⁴ Pamuva na shoshu, mumilandu ya majuva vosi, wuli mukuvakema valamula muchitemela vandu vangajila kumumanya Chapanga?
⁵ Chindipa weka kwa yumwi! Yikuweshakua kwahela hata mundu yumu yaveli na luhunja lwa kuhigha milandu ya vandu yivamjumilili Chapanga?
⁶ Pambeli yiva chishovi mundu yamluva Chapanga akumuhigha mlongumundu kuchitemela cha vangajila kumumanya Chapanga vamuhighi.
⁷ Nakaka kuyihigha mwaveni kukulangusha kucha mulemwa nakaka. Yingaveli finofu kwa yumwi kuvifiyiwa? Yingaveli finofu ng'odu kwa yumwi kupokiwa mali shyenu?
⁸ Lakini yumwi yimugola wafu na ujangi na upoki, kandi afi mkuvagolela valongu venu!
⁹ Wuli, mumanya ng'odu kucha vandu

va wafu davahali ha wutwa wa kumbindi kwa Chapanga? Mkotoo kuyijanga! Vandu yivayikala muuwoni, yivatundamila ming'omung'omu, uwoni awu yivayifika valumi kwa valumi, ¹⁰ vefi na vabafu na vanjayila na vahesi na vapoki, ava vosi davayihashi ha muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga. ¹¹ Gati ya yumwi ndamuva naha, lakini ponopa muwushiwa sambi shenu, mugoliwa vang'alili, muva goleki na Chapanga kwa litawa lya Bambu Yesu Kilistu na Mfuki wa Chapanga wetu. ¹² Mundu akuweshwa kudeta, “Kwa nenga nguweshwa kugola chindu chochosi.” Lakini findu fyosi fya nyanyi ha. Ngujumila kucha findu fyosi fya nyanyi kwa nenga lakini dayila ha chindu chochosi chidopileli.

Njimba shenu sivi kwa ukomi wa Chapanga

¹³ Mundu wingi akuweshwa kudeta, “Chilivi kwanongwa ya mtima na mtima kwanongwa ya filivi.” Yina, lakini Chapanga dafiyanangi fivili fyosi. Mvili wa mundu wuva kwanongwa ya kuyiwonjeka ha, wuva kwanongwa ya kumkimbanikila Bambu, na mweni Chapanga akuukimbanikila mvili.

Njimba shenu sivi kwa ukomi wa Chapanga

¹⁴ Kwa liwovi lyaki, Chapanga amshukushili Bambu Yesu munjifwa datushukushi na yufwi wuwula wula kwa liwovi lyaki. ¹⁵ Mumanya ng'odu kucha mivili yenu fisingu fya mvili wa Kilistu? Mukuyihola kucha dangweshi kutola mvili wa Kilistu na kugola mvili wa muuwoni? Ng'odu! ¹⁶ Kucha wumumanyili yaihasha na muuwoni akuva mvili wumu na mweni ngimu

wuyiyandikiwili mumayandiku Vang'alilli, "Vavili davavi mvili wumu." ¹⁷ Lakini yayilumbili na Bambu akuva yumu na mweni chindima. ¹⁸ Muyiseyi nendu na uwoni. Kwanongwa sambu simonga shonda sigobola ha mvili, lakini muwoni akugola sambu kwa kugobola mvili waki mweni. ¹⁹ Mumanya ng'odu kucha njimba shenu siva nyumba sha Chapanga sha Mfuki Mng'alili yaveli mgati ya yumwi, mweni mwamyangili kufuma kwa Chapanga? Topi, yumwi wa Chapanga. ²⁰ Avahemilili kwa mbiya sitawukili, topi mivili yenu muyigoli kwanongwa ya kumjuma Chapanga.

7

Milandu ya kuheta

¹ Kwanongwa ya milandu yila yimuyandikilili, kucha, nyanyi mundu paheta ng'odu. ² Lakini kwanongwa kuna uwoni munu, kila mlumi ghavi na mwehi waki mweni na kila mdala ghavi na mlumi waki mweni. ³ Mlumi amugoleli mwehi mundu kucha wuyilatili na mwehi amugoleli mlumi mundu ngimu wuyivelili natilu. ⁴ Mvili wa mwehi waki mweni ha ila wa bambu mundu na mvili wa mlumi waki mweni ha ila wa mwehi mundu. ⁵ Mkotoo kwikaja, ila chipindi chidokwa hela pamulamula mwaveni, nongwa mpati fwasi ya kudadava kwa Chapanga. Pambele mwiwuyilili kandi, ili Lijangavandu akotoo kuvayesha kwanongwa damuweshi ha kuyiwunishila.

⁶ Afi ngufideta nenga hela vakudeta Malawu ha. ⁷ Ngadayilili vandu vosi vavi kucha nenga

wumelili, lakini kila mundu kagayiliwa fupu yaki yaweka kufuma kwa Chapanga, yumu kana fupu ayi na wingi kana yila.

⁸ Ponopa vala yivavelili vaigani vala van-galimlyangu nguvafunda vakotoo kuheta awu kutoliwa. ⁹ Leki, mundu daweshi ng'odu kwi-wunishila, topi aheti awu ahetiwi, nongwa ngiba kuheta awu kuhetiwa pitu kuva na dobukelu.

¹⁰ Kwa vala yivayihetili ndina amuli, amuli yeni ya nenga ha, ila ya Bambu, mwehi akotoo kulekana na bambu mundu, ¹¹ lakini palekana na bambu mundu akotoo kuhetiwa, awu va-jovanishiwi kandi na bambu mundu. Mlumi akotoo kumleka mwehi mundu.

¹² Kwa vamonga nguvawombela naha, ngudeta ndimweni Bambu ha, leki kuna mlumi Mkilistu kana mdala yangajila kumjumila Kilistu na ayu mdala kajumila kuyendilela kuyikala nayu akotoo kumleka. ¹³ Leki kuna mdadala Mkilistu kana mlumi yangajila kumjumila Kilistu na ayu mlumi kajumila kwikala nayu akotoo kumleka bambu mundu. ¹⁴ Nongwa kwa yula mlumi yangajila kumjumila Chapanga, akujumiliwa na Chapanga kwa kwilumba na mdala mundu na kwa yula mdala yangajila kumjumila Chapanga na mweni akuyangiwa kwa Chapanga kwa kwilumba na mlumi mundu. Pamongapa ngajila naha vana vawu vangaveli vana va Chapanga ha, topi ponopa vajumiliwa kuva vana va Chapanga. ¹⁵ Hata naha kwa yula yangajila kumjumila Chapanga padayila kumleka muyaki yaveli Mkilistu, topi amleki hela. Topi yula Mkilistu, mdala awu mlumi

daghavi pekesu. Nongwa Chapanga katukema yufwi twikali kwa kusika. ¹⁶ Yuwi mdadala Mkilistu dawumanyi wuliwuli kucha dawuweshi kumkombola mlumi waku? Awu yuwi mlumi Mkilistu dawuwesha wuliwuli kumanya kucha dawuweshi kumlowola mdala waku?

Wikali ngimu wukemiwili na Chapanga

¹⁷ Topi, kila mundu ayikali kwa ndambu Bambu wamugayilili fupu, ayikali ngimu wakemiliwi na Chapanga. Ali ndi lilaghililu lyangu kwa vandu vosi yivamjumilili Chapanga. ¹⁸ Leki mundu akemiwili adumuliwili kala jandu, topi akotoo kwilyambishila kadumula ng'odu jandu na pakemiwili aveli akali hela kudumula jandu, topi akotoo kudumula jandu. ¹⁹ Nongwa kwingila jandu awu kwingila ng'odu jandu chindu ha, chitawukili kukamula Malawu va Chapanga. ²⁰ Topi, kila mundu asighali wuwula wula ngimu chipindi Chapanga wamkemili. ²¹ Wuli, yuwi wavelili mvanda pakukemeyi Chapanga? Topi, kotoo kwipwelesha, lakini pawuwesha kuva pekesu, ugoli nahawu. ²² Kwa yula yakemiwili na Chapanga paghaveyi mvanda mundu ayu akulowuliwa na Bambu. Wuwula wula yula yakemilwi paghaveyi pekesu mundu ayu akuva mvanda wa Kilistu. ²³ Chapanga kavahemela kwa ndambu yitalamili, topi mukotoo kuva kandi vavanda va vandu. ²⁴ Valongu vangu kila mundu ayikali na ngimu wumwilumbili na Chapanga.

Milandu ya vachengu na vangalimlyangu

²⁵ Ponopa vala vayenji na vachengu, ndivahela lilawu kufuma kwa Bambu, lakini ngufideta afi kucha mundu yijumiliwili ngimu wuluvelili lusungu Iwa Bambu.

²⁶ Kwanongwa ya tabu sivelili ponopa, nyanyi yumwi mwikali ngimu wumuvelili. ²⁷ Wuli, kuheta kala? Ukotoo kulekana na mdala waku. Wuli, ukali hela kuheta? Topi, ukotoo kuheta. ²⁸ Lakini leki pawuheta mdala ukuvifya ha, leki kamwali pahetiwa akuvifya ha. Ava yivayihetili davapati msayisayi wa mlima awu, lakini nenga dayila ha afi fivafiki yumwi. ²⁹ Valongu ngudayila kudeta naha, chipindi chisighalili chidokwa, kufuma ponopa vala yivahetili vayikali kucha wula vaheta ha, ³⁰ na vala yivalila vavi kucha vakulila ha na vala yivasekilela vavi kucha vakusekilela ha na vanakuhemela vavi kucha vahela chindu, ³¹ na vala yivakimbanikila mlima awu vavi kucha vakukimbanikila ha. Nongwa kucha wutumanyili mlima awu ngimu wuvelili.

³² Ngudayila mukotoo kwipwelesha. Mundu yangajila kuheta akwihola munu chichuku cha Bambu ili amunoweshi Bambu. ³³ Mlulumi yahetili akwihola munu findu fya mlima ili kumunowesha mwehi mundu, ³⁴ wuwowu na mweni kavaghanika. Mdadala yangajila kuhetiwa awu muyenji mweni akukimbanikila milandu ya Bambu, ili ghavi mng'alili wa mvili na ndima. Lakini mdadala yahetiwili akukimbanikila na milandu ya mlima awu, ili amunoweshi bambu mundu.

³⁵ Ngudeta afi nongwa ngudayila kuvatanga yumwi, nguvapoka upekesu ha. Lakini ngu-

dayila yumwi mugoli findu fya usangi na mwi-tangi mwaveni muchilongu cha Bambu ngajila kuvang'ang'anika.

³⁶ Leki mundu pawona akumugolela uswanu ng'odu nondi waki, leki pawona mdadala ayu aweshi ng'odu kuhetiwa na mlulumi wingi kwanongwa kagogola na leki akuweshi ng'odu kwikala ngajila kuheta agoli ngimu wadayila, pamuheta dagoli sambu ha. ³⁷ Lakini leki mlumi ayu palamula mweni mundima yaki kuleka kuheta na leki akuweshi kwiwunishila dobukelu shaki sha vakavali, topi akugola unofu kumleka kumuheta kamwali ayu. ³⁸ Topi, yula yalamula kuheta akugola unofu na yula yaleka kuheta akugola nyanyi nendu.

³⁹ Mdala yahetiwili ayu kawopiwa na bambu mundu chipindi mlumi waki paghava mnofu. Lakini leki bambu mundu pasova, akuweshi kuhetiwa na mundu wingi ila mlumi ayu ghavi yamjumila Kilistu. ⁴⁰ Lakini nenga nguwona, dayivi nyanyi mdadala ayu ayikali ngajila kuhetiwa na nenga wuwu ngwihola ndiva na Mfuki wa Chapanga.

8

Filivi fyavavatambikilili ming'omung'omu

¹ Ponopa milandu yiyilatili filivi fyavavatambikilili ming'omung'omu, tumanya kucha twavosi yufwi tuva na umanyi, lakini umanyi awu wukuvagola vandu vamonga vayijumi, lakini utami wukugola. ² Mundu yayihola kucha kamanya chindu nakaka kamanya chindu ha kila chindu

ngimu wuchimwilata kumanya. ³ Lakini kila mundu yamutama Chapanga, akumanyika na mweni.

⁴ Topi kwa kulya filivi fitambikiliwi ming'omung'omu, tumanya kucha ming'omung'omu chindu ha mumlima, tumanya kucha kwahela vamlungu vengi ila ndi Chapanga weka yaki. ⁵ Hata leki kuna vandu vakudeta kuna vamlungu mumlima awu kumbindi kwa Chapanga, hata kucha kuna vamlungu na vabambu vatangalili, ⁶ lakini kwa yufwi kuna Chapanga yumu hela. Tati yalumbili fyosi, kupitila mweni yufwi tugoleka. Kandi kwaveli Bambu yumu hela, ndi Yesu Kilistu, kupitila mweni findu fyosi figoleka na kupitila mweni yufwi tukuyikala.

⁷ Lakini kila mundu ha yamanyili unakaka awu. Nongwa kuna vandu yivashovililili kwi-juma ming'omung'omu, mbaka nalelu pavalya filivi afi vakwihola filivi afi fitambikiliwa ming'omung'omu. Nongwa ndima shawu sosuvafu, vakwiwona vawafu. ⁸ Lakini filivi fikuwe-sha ha kutuyegha pabehi munu na Chapanga. Patufileka kulya tukuyangiliwa chindu ha, patulya tukuyongishiwa chindu ha.

⁹ Lakini muyivavali, upekesu wenu wa kugola findu wukotoo kuvagola vala yivavelili na ujumilwa mdokwa vawili mu sambu. ¹⁰ Nongwa mundu yaveli na ndima sosuvafu, pakuwona yuwi muna umanyi ukulya filivi afi mugati ya nyumba ya kudadavila ming'omung'omu, wuli, davakukuvilishi kulya filivi fyavatambikilili ming'omung'omu ng'odu? ¹¹ Topi ayu mlongu

waku msosuvafu wa ndima yavelili Kilistu asovili kwanongwa ya mweni, dayaghamili kwanongwa yumwi mukuukema umanyi wenu. ¹² Kucha pamuvavifya valongu venu mukilistu ndambu ayi, kunu pavasitesha hoshu shawu sosuvafu na yumwi mukumuvifya Kilistu. ¹³ Topi payiva filivi findilya fikumugola mkilistu muyangu agoli sambu, dandilyi nyama kandi ha, ngotoo kumugola mkilistu muyangu agoli vifyu.

9

Fichuku fya Vandundami

¹ Wuli, nenga mundu yimbekisukili ng'odu? Wuli nenga ndundami ng'odu? Wuli, nenga ndimuwona ng'odu Yesu Bambu wetu? Wuli, yumwi fiveleka fya chichuku cha nenga ng'odu kwanongwa ya Bambu?

² Hata leki vandu vamonga vakujumila ng'odu kucha nenga ndundami, lakini padokwa kwa yumwi nenga ndiva ndundami. Yumwi ndi utoveleli wa undundami wangu kwanongwa ya numbilu yenu kwa Bambu.

³ Nahawu ndi wundiitasha kwa vala yivanimba, ⁴ wuli, nguweshwa ng'odu kulya na kulanda kwa chichuku achi chigola? ⁵ Wuli, tukujumishwa ng'odu kumtola mdala yamjumila Kilistu mumyanja yetu, kucha wuvagola vandundami vengi, Bambu na Kefa valongu vaki? ⁶ Awu nenga na Banabasi weka hela yitudayiliwa kugola chichuku ili tupati fitudayila mungalilu yetu? ⁷ Wuli, ngandawu yoti yahombilili undumindumi waki kuungandawu? Mlimi liki

yangajila kulya fivelekwa fya muchitava chaki cha misabibu? Mdimba liki yangajila kulanda majiva va vasenga vaki?

⁸ Wuli, ngudeta filongu afi chiwundu hela? Wuli Malawu va Musa veni vakudeta wuwu ng'odu? ⁹ Yiyandikiwa mumalawu va Chapanga vamupili Musa, “Ukotoo kumuwopa mlomu senga patuta mupunga.” Wuli, tukuwe-sha kudeta Chapanga akukimbanikila vasenga? ¹⁰ Wuli, aveli akutwihola yufwi ng'odu padetili nawula? Yina, afi fyayandikiwili kwanongwa ya yufwi, nongwa yula yalima na yula yabena, kila mundu akushuvilila kupata fivelekwa. ¹¹ Payiva yufwi tukweta mbeyu ya chindima gati ya yumwi, wuli, chilongu chikomi kwa yumwi kupata fitudayila majuva vosi? ¹² Payiva vamu vana jumu ya kwidumba afi kwa yumwi, wuli, yufwi tuvahela jumu nendu kwa veni?

Lakini, yufwi twigolela ha chindu jumu yila. Pambeli twiwunishila findu fyosi ili tukotoo kuchivikila ngingamu Chilongu cha Nyanyi cha Yesu Kilistu. ¹³ Wuli nakaka mumanya ng'odu kucha yivakimbanika nyumba ya Chapanga vakupata filivi mumula mula na vala yivatawulila litambiku mufyalu vakupata ng'odu mwambu wumu wa lila litambiku? ¹⁴ Wuwula wula Bambu alayishili naha, vala yivavalan-dulila vandu Chilongu cha Nyanyi vapati filivi fyawu Muchilongu cha Nyanyi.

¹⁵ Lakini, nenga ndola ng'odu hata yimu gati ya asi. Nguyandika ha afi ili mbati haki ayi, kwa nenga ngiba ndifwi pitu kumleka mundu

ayiholi kucha ngwijuma hela. ¹⁶ Pandiva ngu-landula Chilongu cha Nyanyi, achi chilongu cha kwidumbila ha, achi ndi chichuku chigayiliwili. Pishu nenga leki ngulandula ng'odu Chilongu cha Nyanyi. ¹⁷ Leki ndingavelili ngugola chichuku achi kwa kundayila ndimweni, topi, ningashuvilili kuhombiwa, lakini leki ngugola chichuku achi ngajila ndimweni kundayila nahawu yikulangusha Chapanga kanyimba chichuku achi ndichigoli. ¹⁸ Ponopa ijala yangu chindu liki? Topi ijala yangu ndi kuvalandulila vandu chilongu cha Nyanyi nguvalandulila hela wuwu ngajila ijala, nguhigha ha hombu sha chichuku cha kuchilandula Chilongu cha Nyanyi.

¹⁹ Kwanongwa ayi, nenga ndiva mvanda wa mundu yoyonda ha, ndiyigola mvanda wa kila mundu ili ndimukungili Kilistu vandu vatanagalili. ²⁰ Kwa Vayawudi ndayikalili ngimu Muyawudi ili ndivapati Vayawudi. Kwa vala yivawopiwa na Malawu va Chapanga vamupili Musa ndayikalili kucha ng'opiwa na Malawu ili ndivapati vala yivawopiwili na Malawu. Hata leki ndimweni nguwopiwa ha na Malawu.

²¹ Kwa vala yivawopiwili ng'odu na Malawu, ndayikalili ngimu veni, panji ya Malawu, ili ndivapati yivavelili panji ya Malawu, nenga ha kucha ndiva panji ya Malawu va Chapanga, nongwa ngamuliwa na Malawu va Kilistu.

²² Kwa vala yivavelili na ujumilwa mdokwa ndayikalili ngimu muna ujumilwa mdokwa ili ndivapati yivavelili na ujumilwa mdokwa. Ndiyigola kila chindu kwa vandu vosi ili ndivalowoli vamu wa vala kwa deha yoyonda yila.

²³ Ngugola fyosi afi kwanongwa ya Chilongu cha Nyanyi, ili mbatu sanga shaki. ²⁴ Wuli, mumanya ng'odu kucha muluvagha lwa mbilu, ingava vandu vonda vakwivilinga, lakini yumu hela yavalongolela vayaki ndi yayitolela fupu? Wivilingi ili upati fupu. ²⁵ Kila mundu yadayila kuvalongola vayaki akudayiliwa kufileka fyosi, akugola naha ili ayipatili likokoma liyanangika! Lakini yufwi tukugola nahawu ili tupati fupu yingajila kuyanangika. ²⁶ Ponopa nahawu ndi wundiivilinga kunu pandiyilata kuwasha, nguleva ng'odu kucha mundu yaleva na liyegha. ²⁷ Nguugobola mvili wangu na ndiudindashi, ngugola naha ili pamalila ngotoo kuwoneka ngujakwa ha kuvalandulila vandu vamonga.

10

Ngayikilu ya kutambikila ming'omung'omu

¹ Valongu ngudayila mumanyi kucha vambuyi vetu yivamkovikelili Musa, vosi vajabukili vanofu mubahali dwifu. ² Mulifundi lila na mubahali vosi vaveli kucha vabatishiwa vavi vanachuli va Musa. ³ Vosi valya filivi filifila fya ndima. ⁴ Wuwula wula valanda chilandi chichila chila cha chindima. Nongwa valandili kufuma lila ligonguveli lya chindima livavakovikelili, ligonguveli lyeni ndi Kilistu. ⁵ Lakini vatanagalili vamunowasha ng'odu Chapanga na fikongu fyawu vafitandalika kucheja.

⁶ Ponopa milandu yosi yiwoneka kutuwula yufwi, yikutukayika yufwi tukotoo kudobukela wafu ngimu veni wuvadobukela. ⁷ Mukotoo kuva vatundamila va ming'omung'omu ngimu

vamu wuvagolili, ngimu mayandiku Vang'alili wuvadeta, "Vandu vayikalili pasi na valya na kulanda na kufina kwa ndambu ya wafu."

⁸ Tukotoo kugola uwoni kucha vamu wuvagolili uwoni, lijuva limu hela vandu elufu milongu mivili na ndatu vasovili. ⁹ Tukotoo kumuyesha Bambu Kilistu kucha vandu vamu wuvamuyeshili, vosi vasovili kwa kulumiwa na njoka.

¹⁰ Mukotoo kung'ong'oleka kucha vamu wuvamung'ong'utekili, vawulayiwa na makungu wa njifwa!

¹¹ Topi, afi fyosi fivafumbukila veni ili kutuwula yufwi kandi fiyandikiwa, ili kutukayika yufwi yitovelili mungalilu ya majuva va mwishu wa mlima.

¹² Yayihola kucha kawoloka uswanu, ayivavali akotoo kuva. ¹³ Kuyeshiwa kumuyeshiwa kuhenja ha kwa mundu. Lakini Chapanga mweni avagayilili jangi yaki davaleki ng'odu, muyeshiwi pitu. Lakini pamuyeshiwa, mweni davapi liwovi lya kuyiwunishila na deha ya kufumila.

¹⁴ Na valongu vangu, muyilyepi kutundamila ming'omung'omu. ¹⁵ Nguywanga na yumwi kucha vandu yimuvili na luhunja. Muyihighi mwaveni achi chinywanga. ¹⁶ Patulunemela lwindi lwa Bambu, wuli, tukwilumba na mwasi wa Kilistu ng'odu? Na patumetula libumunda, wuli, tukwilumba ng'odu na mvili wa Kilistu?

¹⁷ Kwanongwa libumunda lyeni ndi limu, hata leki yufwi tutangala, tuva mvili wumu, nongwa vosi tukuvaghana libumunda limu. ¹⁸ Muloli kwa chilangushilu cha Vayisilaeli, vala yivalya

litambiku vakwilumba na Chapanga kupitila afi fyalu. ¹⁹ Deti liki? Kucha filivi fitambikiliwi na ming'omung'omu ndi chindu chikomi pitu filivi? Na ayi ming'omung'omu ndi findu fikomi? ²⁰ Hata padokwa! Chideta ndi achi mitambiku yivatawula vandu vangajila kumumanya Chapanga vakuvatawulila vafinyamkela, Chapanga ha. Hata padokwa ngudayila ha yumwi muyilumbi na chinyamkela. ²¹ Damuweshi ng'odu kulandila lwindi lwa Bambu kunu mukulandila lwindi lwa chinyamkela. Damuweshi ha kulila mesa ya Bambu na mesa ya chinyamkela. ²² Wuli, awu tukudayila kumugola Bambu ghavi na weyi? Mukwihola kucha tuva na liwovi pitu mweni?

Mugoli fyosi kwa ukomi wa Chapanga

²³ Findu fyosi fikujumishiwa, lakini fyonda ha yifitanga. Findu fyonda halali lakini fyonda ha fya nyanyi. ²⁴ Mundu yoyonda akotoo kwilola mweni, ila avaloli na vayaki.

²⁵ Mulyi kila chindu chimuhemesha ngajila kudasha dasha ili natilu shenu sikotoo kuva na hoshu. ²⁶ Nongwa mayandiku vakudeta, “Mlima na fyosi yifivelili mumlima fya Bambu.”

²⁷ Leki mundu yangajila kumujuma Chapanga pavalalika na yumwi pamuyenda, topi, muliyi fyosi fyavatandili ngajila kudasha dasha kwanongwa ya natilu. ²⁸ Lakini mundu pavawombela, “Filivi afi fitambikiliwa ming'omung'omu,” Topi, kwanongwa ayu yavawombilili naha na kwanongwa ya natilu, mukotoo kulya. ²⁹ Ngudeta, “Kwanongwa ya

natilu,” Natilu shenu ha, wala natilu ya yula yavawombilili.

“Finofu, pambeli,” mundu wingi kadasha, “wuli upekesu wangu uhighiwi natilu ya mundu wingi? ³⁰ Leki payiva nenga ngulya filivi afi kunu ngumulumba Chapanga, nongwa liki mundu wingi ang'ombing'ombi?”

³¹ Topi, chochosi chimugola yivi kulya awu kulanda, mugoli fyosi kwanongwa ya ukomi wa Chapanga. ³² Mukotoo kuva ngingamu kwa Vayawudi awu kwa Vagiliki awu kwa lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu. ³³ Muvi ngimu nenga, nguyesha kuanowesha vosi kwa deha yoyonda, ngajila kusaka fwayida yangu ndimweni ila kwa fwayida ya vosi, ili valowuliwi.

11

¹ Mungovikeli nenga kucha nenga wundimukovikela Kilistu.

Kwigubika mutwi mukudadava

² Nguvajuma kwa kungumbuka kunu pamukamulila vala Malawu vendivagayilili. ³ Lakini ngudayila mumanyi kucha Kilistu ndi mutwi wa kila mlumi na mlumi mutwi wa mdalamundu na Chapanga mutwi wa Kilistu. ⁴ Topi, kila mlumi yadadava awu yula yalandula unjagila kufuma kwa Chapanga kunu kagubika mutwi waki, ayu akumgayila soni Kilistu. ⁵ Na Mdadala padadava awu palandula chilongu cha Chapanga ngajila kugubika mutwi waki, akubedala mutwi waki, mdala yagola naha akulinganila na

mdala yamoghili fwili shaki. ⁶ Mdala yangajila kugubika mutwi waki, ngiba adumuli fwili shaki. Lakini dayivi chindipa kwa mdadala kumogha fwili shaki awu kumoghiwa fwili shaki, ngiba agubiki mutwi waki. ⁷ Nyanyi ha kwa mlumi kugubika mutwi waki nongwa mweni akwifwana na Chapanga na ndi ukomi wa Chapanga, lakini mdadala ndi ukomi wa mlumi. ⁸ Mlumi Kafuma kwa mdadala ha, lakini mdadala kafuma kwa mlumi. ⁹ Mlumi kalumbiwa kwanongwa ya mdadala ha, ila mdadala kalumbiwa kwanongwa ya mlumi. ¹⁰ Kwanongwa ya Makungu mdadala akugubika mutwi waki, ili yivi chilangushilu cha uwesu wuveli pambindi yaki. ¹¹ Kwa kwilumba na Bambu, mdadala chindu ha pangajila mlumi na mlumi chindu ha pangajila mdadala. ¹² Ngimu wuyivelili mdadala afumili kwa mlumi, wuwula wula mlumi kaleliwa na mdadala lakini fyosi fikufuma kwa Chapanga.

¹³ Mulamuli mwaveni nahawu finofu kwa mdadala kudadava kwa Chapanga ngajila kwigubika chindu kumutwi? ¹⁴ Hata ndambu ya fisingu fyeni fikulangusha kucha kwa mlumi kuva na fwili ndali chindipa kwa mweni. ¹⁵ Lakini kwa mdadala kuva na fwili ndali ndi chindu cha kwidumbila kwa mweni, kagayiliwa fwili ndali ili simugubiki. ¹⁶ Leki mundu akudayila kuyegha malimbu muchilongu achi, topi amanyi kucha yufwi tuvahela chishovi chingi, wala lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu vavahela chishovi chingi.

*Filivi fya ngumbungumbu ya njifwa ya Bambu
Mateyi 26:29, Maliku 14:22-25, Lukasi 22:14-20*

17 Mumalawu vandivapa nguvajuma ha, ngweshi ng'odu hata padokwa mumalawu ava vandivagayila nguvajuma ng'odu, mungungashu shenu sha kumjuma Chapanga mukugola wafu wutangalili nendu ya usangi. 18 Cha kwaa mbikanila pamwikungasha pamu kucha lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu yikubwituka shoshu gati ya yumwi. Na nenga padokwa ngujumila. 19 Nongwa nakaka damwipoti gati ya yumwi ili vala yivaveli va Chapanga vamanyiki. 20 Nakaka pamwikungasha, mukwihola mukulya filivi fya Bambu kumbi ha! 21 Nongwa pamulya kila mundu akulya filivi ngajila kuvaveta vayenu, mbaka vamu vakuva na njala kunu vamonga vakulovela! 22 Wuli, muva hela kaya sha kulya na kulandila? Awu mukulibedala lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu na mukuvataya soni vala vangajila chindu? Ponopa ng'ombi liki? Ndivajumi!? Ng'odu! Kwa chindu achi ndivajumi ng'odu.

23 Kwanongwa nenga ndayangili kwa Bambu vala yindivagayila yumwi, Bambu Yesu lumihl lula pashengitiwili atolili libumunda, 24 kamulumba Chapanga, kalimetula, kunu padeta, "Ayi ndi njimba yangu mugayililwi yumwi mugoli naha kwa ngumbungumbu ya nenga." 25 Wuwula wula, palili kala katola lwindi kadeta, "Alu ndi lwindi lwa lilaghanu lya shonu lwa mwasi wangu. Mugoli naha, kila pamulanda pamungumbuka nenga." 26 Nongwa

kila pamulya libumunda ali na kulandila lwindi alu, mukulandula njifwa ya Bambu mbaka payisa kandi. ²⁷ Topi, kila yaghalya libumunda ali, awu kulandila lwindi alu lwa Bambu ngajila kudayiliwa, akuva na mbatiwa ya kuuvifya mvili na mwasi wa Bambu. ²⁸ Topi, kila mundu ayilembeshi mweni tanila, pambeli ghalyi libumunda ali na kulandila lwindi alu. ²⁹ Nongwa yaghalya na kulanda ngajila kumanya mvili wa Bambu ndi chindu liki, akulya na kulanda highilu yaki mweni. ³⁰ Ndi nongwa gati yenu kuna vasosuvafu na vatami na vamonga vasova kala. ³¹ Leki tungayilembishili twaveni finofu tungahighiwili ng'odu na Chapanga. ³² Lakini patuhighiwa na Bambu, tukufundiwa tuvi na luhala, ili tukotoo kuva na mbatiwa pamu na vandu va mlima.

³³ Ponopa valongu vangu, pamuva pamu mukulya ndilya ya Bambu, mwiveti. ³⁴ Nongwa leki kuna mundu yavelili na njala, ghalyi kayaki, ili ndanganilu yenu yikotoo kuyegha highilu ya Chapanga. Lakini kwa yila milandu yingi, dandivawuli panyisa.

12

Fupu sha Mfuki Mng'alili

¹ Valongu, ponopa ngudayila mumanyi finofu milandu ya fupu sha Mfuki Mng'alili. ² Ngumanya kucha, pamuveli vangajila kumumanya Chapanga, mwavelili mulongushiwa mudeha sha wafu kuyitundamila ming'omung'omu yingajila unofu. ³ Ngudayila

mumanyi naha, kwahela mundu yoyosi yalongoshiwa na Mfuki wa Chapanga daweshi kudeta, “Yesu alapiliwi!” Wuwula wula, kwahela mundu yoyosi yaweshi kudeta, “Yesu ndi Bambu,” paalongushiwa ng'odu na Mfuki Mng'alili.

⁴ Fupu sha chindima siva sha ndambu sitangalili, lakini Mfuki yasitawula ndi yumu. ⁵ Kuna ndambu kafwauti kafwauti sha kukimbanika lakini Bambu yakimbanikiwa ndi yumu. ⁶ Kandi kuna ndambu sitangalili sha kugola chichuku, lakini Chapanga ndi yavagayila uwesu vandu, wa kugola chichuku shosi kwa vandu vosi. ⁷ Kwa kila mundu Mfuki Mng'alili akwilangusha kwa ndambu yiwutunga kwa fwayida ya vandu vonda. ⁸ Mfuki akumgayila mundu yumu lulayilayi lwa luhunja na Mfuki yuyoyu akumgayila mundu wingi lulayilayi lwa umanyi. ⁹ Mfuki yuyoyu akumgayila mundu wingi ujumilwa na wingi akumgayila fupu ya kulowola vandu. ¹⁰ Mfuki Mng'alili akumgayila mundu wingi fupu ya kugola mihilu na wingi fupu ya kudeta umbuyi wa Chapanga na wingi akumgayila uwesu wa kumanya fupu sha Mfuki Mng'alili na singajila kuva sha Mfuki Mng'alili na wingi fupu ya kudeta ng'ombelu henja na wingi fupu ya kumanya ng'ombelu singajila kumanyika. ¹¹ Asi shosi ndi chichuku sha Mfuki Mng'alili, mweni akumupa kila mundu fupu, ngimu wadayila Mfuki Mng'alili.

Mvili wumu lakini fisingu fitangala

¹² Ngimu wula wuvelili mvili wumu wuna fisingu fitangalili na fisingu afi fyosi fikuwugola mvili wumu nahawu ndi wuyivelili kwa Kilistu.

¹³ Nongwa yufwi Vayawudi na Vagiliki, vavanda awu vandu yivavelili pekesu, vosi tubatishiwa kwa Mfuki Mng'alili ndi yumu na mumvili wumu, twavosi tukulanda kwa Mfuki yumu.

¹⁴ Nongwa mvili uwumbiwa kwa chisingu chimu hela ha, ila kwa fisingu fitangalili. ¹⁵ Leki liwulu lingayiwombilili, “Kwanongwa nenga liwoku ng'odu, topi, nenga wa mvili ha.” Wuli, liwulu liva lya mvili ng'odu? ¹⁶ Leki lijeji lingayidetilili, “Kwanongwa nenga lisu ng'odu, topi nenga wa mvili ha,” Wuli lijeji dalivi lya mvili ng'odu? ¹⁷ Leki mvili wosi wungaveli lisu, mundu angapikanilili wuliwuli? Mani mvili wosi wungaveli lijeji mundu angaweshili wuli kuyambula? ¹⁸ Lakini Chapanga kavika fisingu fyosi chakachaka ha kwa kila mundu ngimu wadayilili. ¹⁹ Leki fisingu fyosi fingaveli chisingu chimu, mvili wungaveli koti! ²⁰ Ngimu wuyiveli kuna fisingu fitangala, lakini mvili ndi wumu.

²¹ Topi, lisu likuwesha ha kuliwombela liwoku, “Ngukudayila ha yuwi!” Na mutwi wuweshi ha kuvawombela mawulu, “Nguvadayila ng'odu yumwi!” ²² Lakini nendu ya afi yikuwoneka kucha fisingu fila fya mvili yifiwoneka fisosovafu afi fya maha nendu. ²³ Kandi fisingu fyitwihola kucha fivahela utundamilu mkomi, ndi yifituvika kwa uloleli mkomi munu, fisingu fya mvili yifiwoneka kucha finofu munu, tuku-fikola munu. ²⁴ Lakini fisingu fimonga fikuday-

iliwa ha kugolikeshiwa. Chapanga mweni kaulika mvili ndambu ayi kachigayila utundamilu mkomi chisingu chingajila kutundamila. ²⁵ Topi kukotoo kuva na kulekana mumvili ila fisingu fyosi fiyitangi telatela. ²⁶ Leki chisingu chimu chikugobuleka fisingu fyosi fikugobuleka pamu na cheni. Chisingu chimu pachitundamiwa fyosi fikusekilela pamu na cheni.

²⁷ Topi, mwavosi yumwi muva mvili wa Kilistu, kila mundu ndi chisingu mumvili awu. ²⁸ Chapanga kavika mu lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu, yakwaa vandundami, pambeli vambuyi, kandi vawula, pambeli kavavika vala vana kugola mihilu, kunanisha na kutanga, filongosi na yivadeta ng'ombelu henja. ²⁹ Wuli, vosi vandundami? Awu vosi vambuyi? Awu vosi vawula? Awu vosi vava na uhwadali wa kugola mihilu? ³⁰ Vosi ha yivavelili na uwesu wa kulowola awu kuwomba ng'ombelu henja awu kumanya ng'ombelu henja ³¹ Muvi na dobukelu ya kupata fupu nofu nendu.

Ponopa nenga dandivalangushi deha nofu nendu pitu asi.

13

Udayilu

¹ Hata leki padeta detelu sha vandu na hata sha vanjagila kufuma kwa Chapanga, lakini leki ndiva hela utami nenga ngwifwana kucha lishu lya lidebi hela awu chijofu, ² Leki ndina fupu ya kulandula na kumanya mbwepu shosi sifisikili na kumanya kila chindu, nguvesha

kuva na ujumilwa wa kusewusha fidunda, lakini leki pandiva nahela utami nenga chindu ha. ³ Pandawula fimelili nafyu na kuvagayila vagaju, hata pandiyitawula njimba yangu wunyanyiwi motu, lakini ndivahela utami nenga ngupata chindu ha.

⁴ Mundu muna utami akwiwunishila, ukwiyikala, muna lusungu kavahela weyi, ukwijuma ha wala kwidumba ng'odu. ⁵ Muna utami ukumpota utundamilu ha, akusaka fwayida yaki weka hela ha, wala mpusu wa maya va kalopu kalopu ha, akwimwivalangila mundu wafu ha, ⁶ akusekilela ha wafu, ila ukusekilela unakaka. ⁷ Mundu muna utami akujumila fyosi, akwiwunishila fyosi akushuvilila ngajila kutofya.

⁸ Utami wuvahela mbaka, leki kuna umbuyi dawupeli, leki fupu ya kudeta detelu henja, dayipeli, leki kuna luhala na lweni dalupeli. ⁹ Nongwa fupu yetu ya umanyi yikwila ha na fupu yetu ya umbuyi yikwila ha, ¹⁰ Chipindi Chapanga pagola kala findu fyosi fikwili, fingajila kukwila dafiwuki.

¹¹ Pandiveyi mwana chali ndadetili chiwana chali, ndamanyili chichali, ndayiholili chichali. Pameli mkomi ndifileka fyosi fya vana chali. ¹² Chituchiwona ponopa chikwila ha yiva kucha wushu wutuwwona mulindala, lakini pambeli datuloli wushu kwa wushu. Ponopa ndifi-manyanya padokwa hela, lakini pambeli damanyi fyosi nakamu, ngimu wula Chapanga wamanya nenga.

¹³ Hata naha ponopa tuva na findu afi fitatu dafivi majuva vosi, ujumilwa na shuvililu na

utami, lakini chivelili chikomi kwa fyosi ndi utami.

14

Findu fimonga fya Mfuki Mng'alili

¹ Mwikangashi kuva na utami. Wuwula wula mukuvilishi kupata fupu singi sha Mfuki Mng'alili, chamunu fupu ya kulandula lulayilayi lwa Chapanga. ² Yadeta ng'ombelu henja akudeta na vandu ha akudeta na Chapanga nongwa kwahela mundu yampikana. Akudeta kwa liwovi lya Mfuki findu fifisikili. ³ Lakini yula yadeta ng'ombelu henja na vandu na kuvatanga kuvadindasha chindima, kuvakuvilisha na kuvakola mawoku. ⁴ Munakudeta ng'ombelu henja akwidindasha mweni. Lakini yula yalandula unjagila wa Chapanga, akulidindasha lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu. ⁵ Topi ngadayilili mwavosi yumwi mudeti kwa ng'ombelu henja lakini ngadayilili munu muvi na fupu ya kulandula unjagila wa Chapanga. Kwanongwa yula yalandula ndi mkomi kwa yula yadeta ng'ombelu henja, leki paveli mundu yamanyili kuvawombela vandu fila fyadetili ili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu liweshi kutangiwa. ⁶ Ponopawu valongu vangu, panyisa kwa yumwi na kudeta na yumwi kwa ng'ombelu henja dayivatangi liki? Dayivatangi chindu ha, ila leki pandivawombela unjagila wa Chapanga awu umanyi wuutunga awu kutunga awu kuwula.

⁷ Hata findu fingajila unofu yififumisha lishu kucha miluli awu lugombugombu. Leki pafifumisha ng'odu lishu ali awu lila mundu akuweshwa wuli kumanya msambu liki wukuviwa? ⁸ Leki limbalapi payifumisha ng'odu lishu lyaki finofu ghani daghavi kayitanda kala kwa mgoha? ⁹ Wuwula wula na yumwi, leki chimudeta chikumanyika ng'odu, ghani daweshi kumanya chimudeta? Topi mukuva kucha vandu yimudeta na liyegha. ¹⁰ Pasiveli detelu sitangalili mumlima shosi sikumanyika. ¹¹ Leki manya ng'odu chadeta mundu wingi, nenga ndiva muhenja kwa mweni na mweni muhenja kwa nenga. ¹² Wuwula wula na yumwi yikubayulila kupata fupu sha Mfuki, mukimbaniki munu kupapata sila sitanga kulidindasha lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu.

¹³ Ponopa munakudeta ng'ombelu henja davi kwa Chapanga akupi uwesu wa kumanya. ¹⁴ Nongwa padadava kwa detelu henja ndima yangu yikudadava nendu, lakini luhala lwangu lukupata chindu ha. ¹⁵ Topi, goli wuli? Dada-davi kwa ndima yangu wuwula wula dada-davi kwa luhala lwangu dasomoli mundima yangu lakini wuwula wula dasomoli kwa luhala lwangu. ¹⁶ Pandimjuma Chapanga kwa ndima yaku hela, leki kuna mundu kamanya ng'odu chiwudeta daweshi wuli wuli kuyitikila, “Yina, pamlumba Chapanga leki kamanya ng'odu chiwudeta? ¹⁷ Dadawu yaku ya kumulumba Chapanga yikuweshwa nakaka kuva nofu lakini yula wingi dayimtangi chindu ha.”

¹⁸ Ngumulumba Chapanga kucha nenga nguwomba detelu henja pitu mwavosi yumwi.

¹⁹ Lakini mungushu ya lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu ngudayila kudeta filongu muhanu fimanyikili, ili ndivawuli vandu vatan galili pitu kuwomba filongu fitangalili kwa ng'ombelu henja.

²⁰ Valongu mukotoo kuva kucha vananguta muhoshu shenu. Muvi kucha vana fyali mumilandu ya wafu, lakini pamuyihola muvi kucha vandu vakomi. ²¹ Malawu vakudeta naha, “Kwa njila ya vala yivawomba ng'ombelu henja, dang'ombi na vandu ava, na kwa mumilomu ya vahenja, yivaveli na kabila henja

hata naha davambikani ha akuwomba Bambu.”

²² Topi, fupu ya ng'ombelu henja ndi chilangushilu kwa vandu vangajila ujumilwa, lakini kwa vala yivajumila ha, ila fupu ya kutunga yiva kwa vala yivajumila kwa vala vangajila kujumila ha.

²³ Topi, lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu lyosi paliyikungasha pamu na kila mundu padeta detelu henja, leki pavayisa vandu vangajila kumanya awu yangajila kujumila, davawombi nda kucha yumwi muna lukwali?

²⁴ Lakini vosi pavatunga payisa mundu hela awu vangajila kujumila, fyosi fyapikana dafivalangushi wafu wa veni na dafivahighi kwa fila fivapikanili. ²⁵ Hoshu shawu siyifisili dasifisuliwi na mweni datundami padadava kwa Chapanga pawomba, “Nakaka Chapanga kava pamu na yumwi”

Ulongoshi mulipinga lya yivamjumila Chapanga

²⁶ Valongu vangu topi tudeti liki? Pamuyikungasha pamu mukudadava Chapanga yumu asomoli, yumu awuli, yumu ghavi na ugubutulu wa Chapanga, wingi ghavi na fupu ya kuwomba ng'ombelu henja na wingi avawombeli vandu vamonga chila chivawombili. Fyosi figoleki ili kuvatanga vandu va Chapanga. ²⁷ Pakava mundu yavelili na fupu ya kudeta detelu henja, vavili awu vatatu lakini adeti mundu yumu yumu, ila kuvi na mundu wa kuvawombela vandu vamonga fivadetili. ²⁸ Lakini leki kwa-hela mundu yawesha kuvawombela vandu chila chivadetili, topi, yula yawomba ng'ombelu henja anyamali pala palikungashu, awombi kunda ya hela na Chapanga. ²⁹ Vala yilandula unjagila wa Chapanga vavili awu vatatu vawombi kunu vandu vamonga valembeshi chila chivadetili. ³⁰ Lakini leki mundu yumu mulikungashu kayanga unjagila wa Chapanga, topi na yula yawomba anyamali. ³¹ Nongwa mwavosi mukuwesha kulandula unjagila wagayiliwili na Chapanga, yumu yumu ili kila mundu ayiwuli na adindashiwi. ³² Fupu ya kulandula unjagila wa Chapanga utavaliwi na yula yalandula umbuyi. ³³ Nongwa Chapanga kava wa ndilingu ha, ila mweni ndi Chapanga wa kusika.

Kucha wuyivelili mu lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu, ³⁴ vadala vanyamali jii mulikungashu. Vakudayiliwa ng'odu kuwomba wala kulongosha kucha Malawu va Vayawudi wuvawomba. ³⁵ Leki pavava na minasha ya

kunasha, vavanashi valumi vawu kaya, nongwa yiva chindipa kwa mdala kudeta mulikungashu lya vandu yivamjumila Chapanga.

³⁶ Wuli, mukwihola Chilongu cha Chapanga chifuma kwa yumwi? Awu mukwihola chivayisila yumwi weka hela? ³⁷ Leki mundu yoyosi yayihola kucha mweni kana fupu ya kudeta unjagila wa Chapanga awu kucha kavanayu fupu ya Mfuki Mng'ali, amanyi kucha afi findivayandikila yumwi ndi Malawu va Bambu. ³⁸ Leki mundu yangajila kupikana afi na mweni akotoo kupikanishiwa. ³⁹ Topi, valongu vangu, mukudayiliwa kuva na bayililu ya kulandula unjagila wa Chapanga mukotoo kumukanisha mundu kuwomba ng'ombelu henja. ⁴⁰ Lakini fyosi figoleki kwa ugoleki na unofu.

15

Kushukuka kwa Kilistu

¹ Topi valongu ngudayila kuvamanyisha Chilongu cha Nyanyi chindivalandulili na yumwi mwachiyangili na mwawolukili uswanu. ² Achi ndi chilongu cha Nyanyi, chilongu chindivalandulilili yumwi. Yumwi mulowuliwa kwa Chilongu cha Nyanyi mani pamuchikamula nakaka pamongapa kujumila kwa yumwi kungaveli kuvahela mana.

³ Nenga ndavagayilili yumwi chila ndichiyangili ndimweni, kucha Kilistu asovili kwanongwa ya sambu shetu ngimu Mayandiku Vang'alilili wuvadeta, ⁴ asikilwi, ashukukili mnofu lijuva lya tatu ngimu yivayandikili

mumayandiku mang'alili wuvadeta, ⁵ pambeli amfumbukilili Kefa na pambeli avafumbukilili vandundami vosi lilongu na vavili. ⁶ Pambeli avafumbukilili vandu mya muhanu kwa mwanja wumu, vamonga mbaka nalelu vakali vanofu, lakini vamu vasova kala.

⁷ Pambeli amfumbukilili Yakobi, pambeli kava-fumbukila vandundami vonda.

⁸ Kumbelu afumbukilili nenga, nenga nda-wonikili kucha mwana njiti. ⁹ Nongwa nenga ndi mdokwa nakamu kwa vandundami vosi, ngujakwa ha kukemiwa ndundami, kwanongwa ndaligobulili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu. ¹⁰ Lakini kwa usangi wa Chapanga ndiva ngimu wumeli, usangi yangayilili, yaveli ya hela ha. Nenga gola chichuku ngomi pitu vandundami vosi, kwa liwovi lya ndimweni hela ha, ila kupitila usangi wa Chapanga yigola chichuku pamu nayu. ¹¹ Hata leki naha mani, yivi veni yivalandulili awu nenga yinandula, chindu ha achi ndi chitulandulili na achi ndi chimuchijumila.

Ushukushu wetu

¹² Leky yilandulilwi kucha Kilistu ashukukili, wuli vamonga gati ya yumwi vakuwasha kudeta kwahela ushukushu? ¹³ Leky kwahela ushukushu kwa vandu yivasovili, topi na Kilistu kashukuka ng'odu, ¹⁴ na leki Kilistu kashukuka ng'odu, topi fyosi fitulandula fyahela mana na ujumilwa wenu wuvahela mana. ¹⁵ Chikomi kupita fyonda yufwi tungaveli vatovilela va udesi kwa Chapanga, nongwa twawombili kucha Chapanga amshukushili Kilistu kumbi

mweni kamushukusha ha, leki nakaka yivasovili vakushukushiwa ng'odu. ¹⁶ Nongwa, payiva leki nakaka kucha yivasovili vakushukuka ng'odu, topi na mweni Kilistu kashukuka ha. ¹⁷ Na leki Kilistu kashukushiwa ng'odu, topi, jumilu yenu yivahela chindu, mukali musighala mu sambi shenu. ¹⁸ Na dayimanyiki kucha, vala yivasovili kunu pava vamjumilili Kilistu vayaghamila nakamu. ¹⁹ Leki shuvililu yetu ndi Kilistu muunofu awu hela, yufwi tukudayiliwa kuwonelwa lusungu pitu vandu vosi.

²⁰ Lakini unakaka weni ndi awu Kilistu ashukukili, mweni wa kwaa kwa vandu yivasovili. ²¹ Mana ngimu njifwa wuyiyeghiwili na mundu yumu, wuwula wula kushukuka kuyeghiwa na mundu yumu. ²² Kwa kwilumba na Adamu vandu vosi vasovili, wuwula wula vosi davavi vanofu kwa kwilumba na Kilistu. ²³ Lakini kila mundu kwa ndambu yaki, yakwaa Kilistu, pambeli vala vosi yivaveli va mweni pawuya Kilistu. ²⁴ Mwishu dawufiki damuhadishi Tati Chapanga wutwa, damalili kuyananga wutwa na ukomi na wovi. ²⁵ Nongwa Kilistu akudayiliwa atavali mbaka Chapanga davaviki vachimdwama vaki pasi ya mawulu vaki. ²⁶ Chimdwama wa kumbeli kuwulaghiwa daghavi njifwa. ²⁷ Nongwa mayandiku vakudeta, “Chapanga kafivika findu fyosi pasi ya mawulu vaki.” Lakini, Mayandiku pavadeta, “Findu fyosi fivikwa pasi ya mawulu vaki” Nakaka kucha kwahela Chapanga mufindu afi, nongwa mweni ndi yafivikili findu afi pasi ya mawulu va Kilistu. ²⁸ Lakini pafivika findu fyosi pasi ya mawulu

va Kilistu, pambeli Mwana daayiviki pasi ya Chapanga, ili Chapanga atavali findu fyonda.

²⁹ Leki kwahela ushukushu, davagoli wuliwuli vandu vala yivabatishiwili kwanongwa ya yivasovili? Leki yivasovili vakushukushiwa ng'odu nongwa liki vakubatishiwa kwanongwa ya veni? ³⁰ Na yufwi, nongwa liki twikwivika muhatali ya njifwa kila saa?. ³¹ Valongu vangu, kila lijuva nguva munjifwa! Ngwidumbila yumwi kwa kwilumba na Yesu Kilistu Bambu wetu. ³² Leki ngavelili ngwiminya na vang'ongolu vakali aku Ifesu kwa milandu ya chiwundu ndambatili liki? Lakini vasovili vakushukuka ng'odu. Leki "Tulyi na tulandi nongwa chilawu datusovi".

³³ Mukotoo kwijanga, "Lighanja lya wafu likuyananga ngalilu nofu." ³⁴ Muyimuki, muwuyi kungalilu nofu muleki ngalilu ya sambu, kwanongwa vandu vamu vamumanya ng'odu Chapanga. Ngudeta naha ili kuvataya soni.

Njimba singajila kuwola

³⁵ Mundu akuwasha kudasha, "Wuli yivasovili vakushukushiwa wuliwuli? Davavi na mvili wa ndambu liki?" ³⁶ Yuwi mpufi! Mbeyu yiwukweta yikumela ha mbaka yifwi tanila. ³⁷ Pawukweta, ukukweta libelegi ha ila ukukweta mbeyu hela, yivi mbeyu ya upemba awu mbeyu yingi. ³⁸ Lakini Chapanga akwigayila mibeleghi ngimu wadayila na kila mbeyu akuyipa ndambu yaki weni.

³⁹ Njimba sha filumbi fikulinganila ha, Vandu vana njimba shawu na vang'ongolu vana njimba

shawu na vambongu vana njimba shawu na vasomba vana njimba shawu.

⁴⁰ Njimba sivelili kumbindi kwa Chapanga yikwifwana ha na njimba sha pamlima. ⁴¹ Lijuva lina unofu waki na mwesi wuna unofu waki na ndondwa sina unofu waki na hata ndondwa na sheni sikwifwana ha kwa unofu.

⁴² Naha ndi dayivi pavashukuka yivasovili. Njimba yikusikiwa pawuva wudanganyika, pawushukuka ukuva wungajila kudanganyika.

⁴³ Wukusikiwa kwa chindipa wukushukuka kwa ukomi wukusikiwa kwa usosuvafu na wukushukuka pawuva na liwovi. ⁴⁴ Wukusikiwa mvili wa chiwundu na wukushukuka mvili wa Chindima. Leki kuna mvili wa chiwundu wuwula wula kuna mvili wa Chindima.

⁴⁵ Nongwa mayandiku vakuwomba, “Mundu wa kwaa Adamu kava chilumbi mnofu” Lakini Adamu wakumbeli ndi Mfuki Mng'alili yavagayila vandu unofu. ⁴⁶ Wukandili kwisa mvili wa chindima ha, ila wukandili mvili wa chiwundu pambeli mvili wa chindima. ⁴⁷ Mundu wa kwaa alumbiwili kwa uganga, mundu wa pili afumili kumbindi kwa Chapanga. ⁴⁸ Yula yalumbiwili kwa unganga akwifwana na vala va pamlima na yula yafumili kumbindi kwa Chapanga akwifwana na vala va kumbindi kwa Chapanga.

⁴⁹ Ngimu kuyifwana na yula yagoliliwili kwa uganga, wuwula wula datwifwani na yula yafumili kumbindi kwa Chapanga.

⁵⁰ Valongu vangu chidayila kudeta ndi achi, mvili na mwasi dafiweshi ha kuhala wutwa wa kumbindi kwa Chapanga. Fila fiyanangika dafiweshi ha kuhala unofu wa jola.

⁵¹ Mupikani ndivawombeli lupwepu, yufwi twavosi datusovi ha, ila datughalambuliwi, ⁵² chipindi limbalapi lya mwishu palilanduliwa, teputepe vandu yivasovili davashukushiwi kunu njimba shawu dasivi singajila kuyanangika na yufwi datughalambuliwi. ⁵³ Nongwa chila yichiwola chiyifwalili ndambu ya ngajila kuwola na mvili wusovili wunghalambuki wukotoo kusova. ⁵⁴ Topi mvili awu wuyanangika paufifwalila ndambu yingajila kughalambuka wukotoo kuyanangika na chila chisova pachighalambuka chikotoo kusova, davavi vala Mayandiku Mang'alili yivadeta, “Njifwa yiyaghamishiwa na uweshi wuva!”

⁵⁵ “Yuwi njifwa uweshi waku wuva koti?”

Yuwi njifwa lihingili lyaku liva koti?”

⁵⁶ Lihingili lya njifwa ndi sambu na liwovi lya sambu ndi Malawu. ⁵⁷ Lakini tumuhongeshi Chapanga yatugayila uweshi kupitila Bambu wetu Yesu Kilistu.

⁵⁸ Topi, valongu vangu yindivatamili, muwoloki ndemindemi pangajila kutikanyika. Majuva vosi muyendileli kugola chichuku cha Bambu, kwanongwa mumanya chichuku yimugola mugati ya Bambu dayiyaghamili hela ha.

16

Kuvapa vandu va Chapanga

¹ Ponopa deti milandu ya kuvapa vandu va Chapanga, mugoli ngimu wundivawombilili vandu yivamjumilili Kilistu wa aku Galatiya. ² Kila lijuva lya kupumulila kila mundu abavi na aviki mbiya ngimu wapatili, ili panyisa

mukotoo kuyimba kandi. ³ Pambeli panyisa kwa yumwi, dandivalayishi vala yimudayila kuvashawula vayeghi baluwa na ndawulilu yenu aku Yelusalemu. ⁴ Leki payiva nyanyi nenga kuyenga aku, datuyendi pamu.

Hoshu sha Pauli

⁵ Pandiva nguyenda Makedoniya, danyisi tanila kwa yumwi kwanongwa ngudayila kuyenda Makedoniya. ⁶ Nguwasha dandiyikali chipindi chidokwa na yumwi, pamongapa dandiyikali chipindi chosi cha mkakamu, ili muweshi kundanga kuyendelela mumwanja wangu kunyenda. ⁷ Dayila ha kupitila kwa yumwi kalopu kalopu na kuyendilela na mwanja wangu. ngushuvilila kwikala na yumwi chipindi chitali padokwa, Bambu pandanga.

⁸ Lakini dandiyikali apa Ifesu mbaka lijuva lya Pendikosti. ⁹ Kwanongwa mulyangu wuva lipala kwa nenga kugola chichuku yitawukili apa, hata leki kuvaveli yivanimba nenga vatangala.

¹⁰ Timotewu payisa kwa yumwi, mukotoo kumugola ghavi na chipwembwi chochosi chipindi paghava na yumwi, kwanongwa mweni akugola chichuku cha Bambu, ngimu nenga. ¹¹ Topi mundu yoyonda akotoo kumubedala, ila mumtangi ayendeleli na mwanja kwa kusika aweshi kuwuya kwa nenga, nongwa ngushuvilila awuyi na vandu vatangalili.

¹² Milandu ya Apolu, ndimukuvilisha ayisi kwa yumwi pamu na volongu vengi, ila akudayila ha kwisa ponopa ila dayisi papata fwasi.

Chilongu cha mwishu

¹³ Mugungi mesu, muwoloki uswanu muuju-milu, muvi vahwadali na yimuvelili na liwovi.

¹⁴ Kila chimugola mugoli kwa utami.

¹⁵ Muvamanya Stefwani na valongu vaki, veni valongulili kuva va Kilistu aku Akaya, muvakala na vayitawula kuvakimbanikila vandu va Chapanga. Topi, valongu vangu nguvaluva, ¹⁶ Muvapikani vandu ngimu ava na kila mundu yagola chichuku na veni.

¹⁷ Ngusekilela kwisa kwa Stefwani na Fotunatusi pamu na Akayiku, veni vatola chiyangilili kwa yumwi yimuyangili. ¹⁸ Vafwamusha ndima yangu na shenu wuwowu, kwanongwa ayi yikudayiliwa kuvakumbuka vandu va nahawu.

¹⁹ Mipinga ya vandu yivamjumilili Kilistu va Asia vakuvajambusha, Akula na Piliska na vandu vosi yivayikungashili munyumba shawu vakuvajambusha kwa ndima ya kuyilumba na Bambu.

²⁰ Valongu vonda yivavelili apa vakuvajambusha na yumwi.

Mwijambushi mwaveni kwa mwaveni kulangusha utami wenu kwa Kilistu.

²¹ Nenga Pauli nguvajambusha, panyandika kwa liwoku lyangu ndimweni. ²² Mundu yoyonda yangajila kumtama Bambu, alapiliwi! Bambu wetu, wisi!

²³ Usangi wa Bambu Yesu wuvi na yumwi.

²⁴ Utami wa nenga wuvi kwa yumwi yimwilumbili na Yesu Kilistu.

Lilaghanu Iya Shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7